

Helgekommentar Moss Avis 25. februar 2012

Det er aldri for sent å bli med på en revolusjon

Av Trygve G. Nordby

Faren min er 82 år. Han har aldri satt sine ben i en skrivemaskin. Langt mindre i en datamaskin.

Vi er veldig gode venner, men når det gjelder data har vi inntil nylig levd i to forskjellige verdener. Han i en analog. Jeg i en digital. Han har klart seg godt med at "en" kommer etter "to" og følges opp av "tre", "fire", "fem", "seks", "syv", "åtte" og "ni", som synlige tall på papir. Jeg har derimot akseptert at verden er redusert til uendelige, usynlige og uleselige rekker av ett-tall og nuller, som ikke gir noen mening før de dukker opp som tall, bokstaver og bilder på en dataskjerm – eller lyd fra en høytaler.

Vi liker veldig godt å fiske sammen. Men det er jeg som må ordne med fiskebåten Elg. Selv om det bare er en liten, og for vår tid, ordinær båt, må jeg erkjenne at den har så mye dupperingser og datagreier at det kan være vanskelig å ta den ut på egen hånd uten litt dataforståelse. For ordens skyld talte jeg opp knapper og digitale valgmuligheter på dashbordet rundt rattet i Elg. Det var flere enn femti....

Nå er ikke dette noe problem for faren min. Det er lenge siden han bestemte seg for at den digitale revolusjonen bare fikk rase videre uten han. Han priser seg lykkelig for at det fortsatt finnes en skranke med levende mennesker i banken og et kassaapparat i butikken som tar i mot penger som man kan ta og føle på. Bruk av plastkort har ikke blitt helt hans greie, for å si

det sånn. Dermed må han også bare akseptere at han verken kan bestille billetter eller sjekke inn med Norwegian eller Ryan Air uten å måtte sette himmel og jord i analog bevegelse.

Sånn er det blitt. Å ta ut penger i banken er greit for de som har vokst opp med kodene. Likeså å bestille flybilletter og bord på restaurant. Men for mange mennesker som fortsatt lever i den analoge verden er dette blitt stadig vanskeligere. Bare det å ta et bilde med et digitalt kamera kan være en utfordring. Og da har vi ikke en gang tenkt på at det skal omsettes via en datamaskin og en printer før det blir til noe man kan holde i hånden eller henge på veggen. Skjønt: selv på veggene henger det nå skjermer med bilder som bare flimrer forbi noen sekunder og som forsvinner når det ikke er mer strøm. Snakk om å bli fremmedgjort uten å flytte på seg.

Da en ærverdig og voksen næringslivsleder jeg samarbeidet med gjennom flere år gikk av med pensjon var det noen som foreslo at han skulle få seg en hjemmedatamaskin. Det gikk han med på – etter hvert til stor ergrelse og frustrasjon. Han ble aldri fortrolig med alle knappene på PCen.

- Jeg har klart meg veldig godt som leder gjennom et langt liv, sa han. På mitt kontor var det bare én knapp, og på den sto det: ”Sekretær”.

Vi hadde egentlig avfunnet oss med at mange av de eldste blant oss ikke kom til å bli med over i dataalderen. Men så kom altså lesebrettet. Fra en amerikansk epleprodusent.

Da den ene datteren min fikk lesebrett i julegave fra kjæresten sin ble faren min sittende å trykke på den lille flate skjermen ut over julekvelden. Han leste om politikk og skiskyting og så på bilder. Begeistring var stor da det viste seg at han med litt veiledning også kunne filme oldebarna med lesebrettet. Uken etter gikk han resolutt til banken og tok ut penger (!) og deretter til den lokale el-forhandleren og kjøpte seg lesebrett.

Og med det tok han igjen to generasjoner tapt deltakelse i den digitale revolusjonen.

Jeg må innrømme at jeg fikk litt panikk da vi pakket opp det flate brettet og ikke fant noen bruksanvisning. Bare to små kort hvor det sto på henholdsvis finsk og svensk: ”Trykk på knappen”. Det var enkelt, det er bare én knapp oppå lesebrettet. Men det kom ingen sekretær. I stedet kom det noen få enkle og selvforklarende symboler med en liten tekst under hvert.

Tenk på det. Bare én knapp. Mens de siste skrivemaskinene hadde 60 taster (pluss rettetast!), har et vanlig PC-tastatur i dag som regel over hundre taster. I et enkelt skjermbilde som for eksempel ordbehandlingsprogrammet jeg arbeider med i skrivende stund, har jeg sammen med diverse ikoner rundt omkring på skjermen ganske nøyaktig 186 ulike steder å klikke. Hver for seg fører hvert klikk til et stort antall nye valgmuligheter. Under ”knappen” for fonter er det 223 ulike valg.

Og i tillegg kommer musa. Dette helvetes lille dyret som gjerne lever sitt eget liv og finner på all mulig faenskap hvis du skulle være så uheldig å trykke på den når ”kørsern” er på feil sted. For når ”kørsern”, denne villstyrige lille hvite pila som leker nettopp katt og mus med deg på skjermen, er på feil sted, forsvinner alle de 168 valgmulighetene som du nettopp hadde fått en viss oversikt over – og så dukker det opp hundre andre. Hvis ikke hele landskapet som du etter omhyggelige studier har begynt å navigere i, regelrett forsvinner. Og når du kommer tilbake til start har alt forandret seg!

Men så dukket det altså opp et lesebrett på julaften. Dermed var vi i på veg over i en ny tid. Med litt hjelp til å få opp et ikon for hver av avisene og organisasjonene og andre nettsteder faren min kunne være interessert i, var det bare å gi seg de digitale mulighetene i vold. Endelig var det noen som først og fremst hadde forstått brukeren!

Når han nå vil lese Indre Akershus Blad som det heter på de kantene av landet, trykker han på bildet av Indre Akershus Blad. Og står det noe i ”Indre” om Bjørkelangen Sportsforening trykker han på overskriften med Bjørkelangen Sportsforening. Skal han tilbake til start er det bare å trykke på den eneste knappen som finnes på hele maskinen. Da kommer han tilbake til et bilde som alltid er det samme som det han startet opp med.

Etter siste møte for æresmedlemmene i sportsforening, kom det e-post på lesebrettet, fra Per som hadde vært referent. Faren min trykket på den nye beskjeden, og sannelig sto ikke hele referatet der. Og den som får lese manuset til denne helgekommentaren før den kommer på trykk i avisen er en nydigitalisert pensjonist på Bjørkelangen.

Forrige helg fylte svigermor på Steinløkka i Son 92 år – og gjett hva hun fikk i bursdagsgave!